

Relationship between perceived social support and quality of life in the elderly's urban and rural communities in Ilam.

Mozafari M^{1*}, Kamalvandi R², Mohammadnejad S³, Pakzad R⁴

Abstract

Introduction and purpose: The increasing number of elderly people raises the need to pay attention to social support and quality of life as an effective factor in improving their health in urban and rural communities, the aim of the present study was to determine the relationship between perceived social support and quality of life in the elderly's urban and rural communities in Ilam.

Material and methods: This was an analytical-cross-sectional study; 180 elderly people over 65 years old living in Ilam city and 110 elderly people in its villages were evaluated in a cluster of 3 urban health centers and 3 rural health centers from December 2022 to March 2023. The data collection tools were the LIPAD questionnaire and the Zimet Scale, which were answered by the elderly using self-report method. Data analysis was done with SPSS version 26 software and descriptive and inferential statistical tests.

Findings: The level of social support for the rural elderly was higher ($P=0.03$). The level of quality of life among the urban elderly was higher ($P=0.03$). There was a significant relationship between the social support of the elderly living in the city and the village and their quality of life ($P < 0.001$). In the elderly ($P=0.001$), the number of children was higher ($P=0.001$), the level of social support was higher, and as the education level of the elderly increased, the level of social support decreased more ($P=0.001$).

Conclusion: According to the higher level of social support in the rural elderly and the higher quality of life in the rural elderly, as well as the significant relationship between social support and the quality of life in these elderly, it is necessary to develop strategies to improve the level of social support in the urban elderly and quality of life in the rural elderly.

Keywords: social support, quality of life, elderly

Received: 2023/03/11

Accepted: 2023/05/05

Copyright © 2018 Quarterly Journal of Geriatric Nursing. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution international 4.0 International License(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) which permits copy and redistribute the material, in any medium or format, provided the original work is properly cited.

1 -Assistant Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran.
(Corresponding Author):E-mail: mozafaric@yahoo.com

2 - Master of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran
 3 - Instructor, Faculty of Nursing and Midwifery, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran.

4 - Assistant Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran.

بررسی ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک شده و کیفیت زندگی در سالمندان جوامع

شهری و روستایی شهرستان ایلام

مصطفی مظفری^{۱*}، رضا کمالوندی^۲، سارا محمد نژاد^۳، رضا پاکزاد^۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۱۵

چکیده

مقدمه و هدف: افزایش روزافزون تعداد سالمندان، لزوم توجه به حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی به عنوان عامل مؤثری در ارتقای سلامت آنان، در جوامع شهری و روستایی مطرح می‌کند؛ لذا هدف پژوهش حاضر تعیین ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک شده و کیفیت زندگی در سالمندان جوامع شهری و روستایی شهرستان ایلام بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-مقطعي بود که ۱۸۰ سالمند بالای ۶۵ سال ساکن شهر ایلام و ۱۱۰ سالمند روستاهای آن به صورت خوشبازی از ۳ مرکز و پایگاه بهداشت شهری و ۳ مرکز بهداشت روستایی از آذرماه ۱۴۰۱ تا اسفندماه سال ۱۴۰۱ (۳ ماه) ارزیابی شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی مخصوص سالمندان-لیپاد و مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) بود که توسط سالمندان به روش خود اظهاری پاسخ داده شدند. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی انجام گردید.

یافته‌ها: سطح حمایت اجتماعی در سالمندان روستایی بالاتر از سالمندان شهری ($P=0.03$) بود. در حالی‌که سطح کیفیت زندگی در سالمندان شهری بالاتر از سالمندان روستایی گزارش شد ($P=0.03$)، بین حمایت اجتماعی سالمندان ساکن شهر و روستا با کیفیت زندگی آنان ارتباط معنادار وجود داشت ($P=0.001 < P$). در سالمندان سنتی بالاتر ($P=0.001$)، تعداد فرزندان بیشتر ($P=0.001$) سطح حمایت اجتماعی بالاتر بوده و هرچه سطح تحصیلات سالمندان افزایش می‌یافتد کاهش سطح حمایت اجتماعی بیشتر می‌شود ($P=0.001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به سطح بیشتر حمایت اجتماعی در سالمندان روستایی و کیفیت زندگی بالاتر در سالمندان روستایی و همچنین ارتباط معنادار بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی در این سالمندان، لازم است راهکارهای جهت ارتقا سطح حمایت اجتماعی در سالمندان شهری و بهبود کیفیت زندگی در سالمندان روستایی تدوین و اجرا گردد.

کلید واژه‌ها: حمایت اجتماعی، کیفیت زندگی، سالمندان

- ۱- استاد، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران. (نویسنده مسؤول). پست الکترونیکی: mozafaric@yahoo.com
- ۲- کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران.
- ۳- مریبی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران.
- ۴- استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران.

مقدمه

ارتقادهنه کیفیت زندگی در سالمدان می‌داند. لذا اهمیت دارد که سطح کیفیت زندگی در سالمدان بررسی گردد تا از این طریق تدوین راهکارهای پیشگیری و مداخلاتی مناسب در دستور کار قرار گیرد^(۷). یکی از عوامل تأثیرگذار بر بعد اجتماعی کیفیت زندگی سالمدان، حمایت اجتماعی است^(۸); در حمایت اجتماعی، فرد تحت مراقبت افرادی قرار گرفته و در صورت نیاز می‌تواند از کمک این افراد بهره گیرد^(۹). این حمایت عمدهاً توسط اعضای خانواده، دوستان نزدیک یا جامعه ارائه می‌شود^(۱۰). نتایج یک مطالعه نشان‌دهنده سطح حمایت اجتماعی پایین در سالمدان بود و سطح حمایت اجتماعی پایین با افزایش سن سالمدان ارتباط مستقیم داشت^(۱۱). علل کاهش حمایت اجتماعی از سالمدان از عوامل شخصی تا اجتماعی متغیر است؛ مهم‌ترین دلایل شخصی در کاهش حمایت اجتماعی از سالمدان را می‌توان با وقایعی مانند از دست دادن همسر و از دست دادن توانایی‌های عملکردی مرتبط دانست^(۱۲). نتایج یک مطالعه نشان داد که سالمدان ساکن در شهرها به نسبت سالمدان ساکن روستا از احساس تنها‌ی بیشتری رنج می‌برند و شدت این احساس ارتباط مستقیمی با میزان انزواج اجتماعی در سالمدان و میزان تعامل آنان با اعضای خانواده و دوستان و به‌طورکلی شبکه‌ی اجتماعی دارد^(۱۳)

گزارش شده که سطح بالاتر حمایت اجتماعی با بهبود خود مراقبتی در سالمدان مرتبط بوده است^(۱۴). اهمیت حمایت اجتماعی ادراک شده در سالمدان به این دلیل است که سطح پایین آن در سالمدان در افزایش میزان احساس تنها‌ی، کاهش رضایت از زندگی و بهزیستی روانی در آنان نقش داشته و به عنوان مانع برای داشتن کیفیت زندگی مناسب و سالمدانی موفق شناخته می‌شود^(۱۵). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که سالمدانی که از

با توجه به رشد روزافزون تعداد سالمدان در ایران و همچنین تأثیری که سالمدانی بر کیفیت زندگی آنان دارد، توجه به این مقوله در سالمدان از اهمیت خاصی برخوردار است. کیفیت زندگی به ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی سلامتی اشاره می‌کند که توسط تجربیات، باورها، انتظارات و درک فرد تحت تأثیر قرار می‌گیرد^(۱). کیفیت زندگی یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده زندگی سالم در میان سالمدان است^(۲) در حالی که کاهش سطح کیفیت زندگی در بین سالمدان انعکاس‌های پنهانی مانند افسردگی، کاهش و از دست دادن اعتمادبه‌نفس، احساس نالمیدی و ناتوانی، یاس، انزوا، استرس روانی، ترس و از دست رفتن کارایی، افزایش ویزیت‌های اورژانس در منزل و بستری شدن در بیمارستان می‌شود^(۳). بر اساس آمار اعلام شده توسط سازمان بهداشت جهانی^۱ (WHO) پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۵۰ میلادی، جمعیت ۶۰ ساله و بالاتر جهان به ۲ میلیارد نفر برسد^(۴). بر اساس پیش‌بینی‌های جمعیتی در ایران تا سال ۱۴۲۰ تعداد سالمدان ۶۵ ساله و بالاتر به ۱۲ میلیون نفر افزایش یافته و سهم جمعیت سالمند به حدود ۱۴ درصد خواهد رسید^(۵). در این‌بین طبق آخرین اطلاعات موجود در سامانه آمار کشوری در سال ۱۳۹۵، سالمدان استان ایلام حدود ۳۵ هزار نفر برآورد شده است^(۶). بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی سطح کیفیت زندگی سالمدان به طور قابل ملاحظه‌ای پایین است^(۶) این سازمان دلایل عدم موققیت در برنامه‌ها و سیاست‌ها در زمینه کیفیت زندگی سالمدان را فقدان دانش لازم در مورد فرآیند سالمدانی و استراتژی‌های

^۱ World Health Organization

بین حمایت اجتماعی ادراک شده و کیفیت زندگی در سالمدنان جهت انجام مداخلات لازم در راستای ارتقا حمایت اجتماعی ادراک شده و کیفیت زندگی در بین سالمدنان مفید واقع شود. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی در سالمدنان جوامع شهری و روستایی ایلام انجام شد.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی - مقطعی است که جامعه مطالعه آن سالمدنان شهرستان ایلام و روستاهای تابعه بودند. معیار ورود به مطالعه شامل؛ سن بالای ۶۵ سال، توانایی کلامی، بینایی و شنوایی، زندگی در شهرستان ایلام و روستاهای تابعه و رضایت آگاهانه جهت شرکت در مطالعه بود و معیارهای خروج از مطالعه بروز معلولیت و بیماری ناتوان کننده بود. حجم نمونه بر اساس مطالعه فرامرزی و همکاران (۲۲) و با در نظر گرفتن خطای نوع اول ۵ درصد و دقت ۰/۵ بر اساس فرمول $n = \frac{z^2 s^2}{d^2} = \frac{1.96^2 3.91^2}{0.5^2}$ و در نظر گرفتن ریزش احتمالی ۲۹۰ نفر برآورد گردید که با توجه به اطلاعات موجود در سازمان آمار کشوری و اینکه نسبت سالمدنی شهری شهرستان ایلام ۶۵ درصد و نسبت سالمدنان روستایی ۳۵ درصد بود(۶)، تعداد ۱۸۰ نفر از نمونهها از سالمدنان شهری و ۱۱۰ نفر از سالمدنان روستایی به صورت خوشای وارد مطالعه شدند. ابتدا نقشه خوشبندی شده شهرستان ایلام تهیه شد و محدوده‌ی تحت پوشش مراکز و پایگاه‌های بهداشتی بصورت بلوك مشخص شده و هر بلوك نیز

حمایت اجتماعی بهتری برخوردار هستند، کمتر از بیماری‌های جسمی و روانی رنج می‌برند و حمایت اجتماعی کافی می‌تواند به کاهش وضعیت ضعیف افراد سالمدن ساکن جامعه کمک کند (۱۶، ۱۷). نتایج مطالعه‌ای دیگر این فرضیه را مطرح می‌کنند که حمایت اجتماعی یک پیش‌بینی کننده مهم بعد روانی کیفیت زندگی در بین سالمدنان مبتلا به فشارخون بالا و دیابت بوده است (۱۸، ۱۹).

نتایج مطالعه استورات^۱ و همکاران نشان داد؛ حمایت اجتماعی در سطح بالا می‌تواند در بهبود بعد روانی و اجتماعی کیفیت زندگی در بین سالمدنان مؤثر باشد (۲۰). به عبارت دیگر سطح پایین حمایت اجتماعی ادراک شده می‌تواند به درماندگی، تغییرات جسمانی، از دست دادن کنترل، احساس تنها‌ی در سالمدن منجر شود و کارکردهای زندگی عادی آن‌ها به عنوان مصدقی از تعریف کیفیت زندگی تحت تأثیر قرار دهد (۲۱). افزایش آمار سالمدنان و درنتیجه آن بروز اختلالات دوره پیری و بیماری‌های مزمن به عنوان یک نگرانی بزرگ در زمینه کیفیت زندگی در این گروه سنی در بین مراکز مراقبتی و درمانی مطرح می‌باشد. بنا بر مطالب ذکر شده احتمال وجود ارتباط بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی سالمدنان وجود دارد اما به علت محدودیت انجام مطالعه در این زمینه، فرضیه‌های مطرح شده را نمی‌توان به طور قطع تأیید کرد که این مسئله ضرورت انجام مطالعات بیشتر را می‌رساند. مطالعات کافی در حیطه کیفیت زندگی و حمایت اجتماعی ادراک شده و ارتباط بین آن‌ها در بین سالمدنان ساکن مناطق شهری و روستایی در داخل و خارج از کشور وجود ندارد با در نظر گرفتن اهمیت توجه به عوامل روان‌شناسی بخصوص احساس تنها‌ی در جمعیت سالمدنان و اهمیت کیفیت زندگی در آنان، اهمیت بررسی ارتباط

^۱ Stewart

ی ۰ تا ۳۱ نشان دهنده کیفیت زندگی پایین، نمره ۳۲ تا ۴۶ نشان دهنده کیفیت زندگی متوسط و نمره ۵ بالاتر از ۴۶ کیفیت زندگی بالای سالمدان را نشان می دهد (۲۴، ۲۵). روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات مختلف مورد تایید بوده است (۲۶-۲۸). در ایران نیز این پرسشنامه توسط حسام زاده و همکاران (۱۳۸۳) ترجمه و روانسنجی شده است که پایایی ابزار با الفای کرونباخ ۰/۸۷ تایید گردید (۲۹). همچنین در پژوهش سجادی و بیگلریان پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ۸۷ درصد به دست آمد (۲۵). در مطالعه حاضر نیز نتایج پایایی این پرسشنامه به روش آزمون-بازآزمون با آلفا کرونباخ ۰/۸۶۵ مورد تایید است. پرسشنامه مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده یک ابزار ۱۲ ماده ای است که توسط زیمت و همکارانش در سال ۱۹۸۸ طراحی و تنظیم شده است و حمایت اجتماعی را از سه منبع خانواده (۴ سوال)، اجتماع (۴ سوال) و دوستان (۴ سوال) نمره ۷ گذاری بر اساس لیکرت هفت درجه ای از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۱۲ (کاملاً موافق) می‌سنجد. حداقل نمره فرد در کل مقیاس ۱۲ و حداقل نمره نیز ۸۴ بود و در هر یک از زیرمقیاس‌های حمایت خانوادگی، جامعه و دوستان حداقل ۴ و حداقل ۲۸ محاسبه شد. نمره ۵ بیشتر کسب شده نشان دهنده حمایت اجتماعی ادراک شده بالاتر بود (۳۰). زیمت و همکاران پایایی این پرسشنامه را در در بعد خانواده با آلفاکرونباخ ۰/۹۵ در بعد جامعه ۰/۹۳ و ۰/۹۳ محاسبه و تایید کرده اند (۳۰). در ایران این پرسشنامه توسط سلیمی و همکاران ترجمه و روانسنجی شده است که نتایج پایایی بیانگر آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بود (۳۱). در مطالعه حاضر نیز نتایج پایایی این پرسشنامه به روش آزمون-بازآزمون با بررسی ضریب همبستگی پرسون و ارزیابی همسانی درونی با محاسبه آلفای

یک خوش در نظر گرفته شد. برای انتخاب نمونه‌های شهری از بین ۱۰ مرکز بهداشت موجود بصورت تصادفی ۳ محدوده‌ی تحت پوشش مراکز بهداشت انتخاب شده و بصورت تصادفی نیز از هر محدوده ۳ بلوک به عنوان ۳ خوش (مجموعاً ۹ خوش) انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه‌های روستایی نیز ۳ روستای هفت چشم، سرطاف و چالسرابصورت تصادفی انتخاب شدند که با توجه به محدوده‌ی روستایی مجموعاً از هر روستا ۲ خوش انتخاب شده و نمونه گیری از تاریخ آذر ماه لغایت اسفند ماه سال ۱۴۰۱ انجام شد. ابزار جمع آوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه مشخصات فردی-اجتماعی سالمدان، پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی مخصوص سالمدان-لیپاد^۱ و مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت^۲ و همکاران (۱۹۸۸) بود. پرسشنامه مشخصات فردی-اجتماعی سالمدان شامل گزینه‌های سن، جنس، محل سکونت، سطح تحصیلات، بیماری زمینه‌ای، وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، تعداد فرزندان بود. پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی مخصوص سالمدان-لیپاد، در سال ۱۹۹۸ توسط دیگو^۳ و همکاران طراحی شده است (۲۳) که شامل ۳۱ سوال می‌باشد که هفت بعد کیفیت زندگی را ارزیابی می‌کند که شامل بعد فیزیکی (۵ سوال)، خودمراقبتی (۶ سوال)، افسردگی و اضطراب (۴ سوال)، شناختی (۵ سوال)، اجتماعی (۳ سوال)، رضایت از زندگی (۶ سوال) و مسائل جنسی (۲ سوال) بود. نمره گذاری پرسشنامه براساس طیف لیکرت چهار درجه ای از نمره ۰ (بدترین حالت) تا نمره ۳ (بهترین حالت) بود. حد پایین نمرات ۰، حد متوسط ۴۶ و حد بالا ۹۳ بود و نمره

¹ Lipad² Multidimensional Scale of Perceived Social Support³ Zimet⁴ De Leo

ادراک شده را در اختیار آنان قرار داده و به آنان فرصت داد تا به سوالات پاسخ دهند. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی (تعداد، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آزمون آماری تحلیلی رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل شدند. سطح معناداری $P < 0.05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۲۹۰ سالمند ساکن شهر و روستاهای تابع شهر ایلام مورد بررسی قرار گرفتند که اکثربت مرد (۵۶٪ درصد) بوده و ۳۹ درصد سالمدان بین سن ۷۵ تا ۶۵ سال و ۳۴ درصد آنان بین بازه سنی ۸۵-۷۶ سال بودند (جدول ۱).

کرونباخ (۰/۸۷۲) مورد تایید قرار گرفت. این پژوهش بعد از دریافت کد اخلاق و دریافت معرفی نامه از دانشگاه علوم پزشکی ایلام انجام شد. ابتدا بعد از مشخص شدن هر خوش پژوهشگر با مراجعه به آدرس آنها در ضلع جنوب غرب این خوش قرار گرفت و سپس به صورت خلاف عقربه‌های ساعت شروع به نمونه گیری از خانوارها شد و تا اتمام حجم نمونه هر خوش ادامه پیدا کرد. پژوهشگر ضمن معرفی خود به سالمدان، توضیح اهداف پژوهش و پس از اخذ رضایت نامه آگاهانه، اطمینان دادن به سالمدان برای حفظ محترمانه بودن اطلاعات و نحوه پاسخ به سوالات پرسشنامه‌ها، دو پرسشنامه کیفیت زندگی و حمایت اجتماعی

جدول ۱: توزیع فراوانی مشخصات جمعیت شناختی نمونه‌های پژوهش (۲۹۰ نفر)

متغیر	جنسیت	گروه سنی	وضعیت تأهل	تحصیلات	تعداد فرزندان	محل سکونت	بیماری
فرافانی (درصد)							
۱۶۳ (۵۶/۲)	مرد						
۱۲۷ (۴۳/۸)	زن						
۱۱۳ (۳۹)	۷۵-۶۵ سال						
۹۹ (۳۴/۱)	۸۵-۷۶ سال						
۵۳ (۱۸/۳)	۹۵-۸۶ سال						
۲۵ (۸/۶)	۹۶ سال و بالاتر						
۲ (۰/۷)	مجرد						
۱۷۴ (۶۰)	متاهل						
۷ (۲/۴)	مطلقه						
۱۰۷ (۳۶/۹)	بیوه						
۱۳۴ (۴۶/۲)	بی سواد						
۶۷ (۲۳/۱)	ابتدایی						
۵۴ (۱۸/۶)	راهنمایی						
۳۰ (۱۰/۳)	دیبلم						
۵ (۱/۷)	بیش از دیبلم						
۴۴ (۱۵/۱۷)	کمتر از ۳						
۱۷۸ (۶۱/۳۷)	۶-۳ فرزند						
۶۸ (۲۳/۴۴)	بیشتر از ۶ فرزند						
۱۸۰ (۶۲/۱)	شهر						
۱۱۰ (۳۷/۹)	روستا						
۱۵۸ (۵۴/۵)	بله						
۱۳۲ (۴۵/۵)	خیر						

مطابق با نتایج جدول ۲؛ میانگین نمره‌ی حمایت اجتماعی نمونه سالمدان شهری بالاتر از روستایی بود ($P=0.03$). همچنین میانگین نمره‌ی های مورد مطالعه $15/3 \pm 28/5$ بود. سطح حمایت اجتماعی در سالمدان روستایی بالاتر بود ($P=0.03$). همچنین میانگین نمره‌ی

جدول ۲: مقایسه میانگین نمره‌ی حمایت اجتماعی و ابعاد آن و میانگین نمره‌ی کیفیت زندگی و ابعاد آن‌ها در سالمدان شهری و روستایی مورد مطالعه

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره	میانگین نمره
حمایت خانواده	$10/17 \pm 5/61$	۴	۲۸	۲۸
حمایت دوستان	$8/95 \pm 6/07$	۴	۲۸	۲۸
حمایت جامعه	$9/83 \pm 5/22$	۴	۲۸	۲۸
میانگین نمره کل حمایت اجتماعی کل سالمدان مورد مطالعه (هر دو گروه شهری و روستایی)	$28/8 \pm 15/3$	۱۲	۸۴	۸۴
مقایسه تفاوت میزان حمایت اجتماعی سالمدان روستایی با سالمدان شهری	$3/798$	$1/809$	۰/۰۳۷	خطای معیار ضریب رگرسیون مقدار احتمال
بعد فیزیکی	$5/31 \pm 2/89$	.	۱۵	۱۵
بعد خود مراقبتی	$7/44 \pm 3/9$	.	۱۸	۱۸
بعد افسردگی	$5/7 \pm 3/2$	.	۱۲	۱۲
بعد شناختی	$6/66 \pm 3/29$	.	۱۵	۱۵
بعد اجتماعی	$3/94 \pm 2/14$	.	۹	۹
بعد رضایت	$3/38 \pm 2/54$	.	۱۸	۱۸
بعد جنسی	$2/53 \pm 1/58$	.	۶	۶
میانگین نمره کل کیفیت زندگی سالمدان مورد مطالعه (در هردو گروه سالمدان شهری و روستایی)	$35/88 \pm 13/26$	.	۹۳	۹۳
مقایسه تفاوت سطح کیفیت زندگی سالمدان روستایی با سالمدان شهری	$-3/487$	$1/594$	۰/۰۳۰	خطای معیار ضریب رگرسیون مقدار احتمال

مطابق با نتایج جدول ۳؛ تاثیر حمایت اجتماعی، حمایت دوستان و حمایت جامعه بر بعد فیزیکی کیفیت زندگی سالمدان شهری کیفیت زندگی در سالمدان شهری به نسبت سالمدان روستایی ($P<0.001$) و تاثیر بیشتر حمایت اجتماعی در بعد حمایت دوستان، بر بعد شناختی کیفیت زندگی سالمدان شهری ($P<0.001$) و تاثیر بیشتر ابعاد حمایت خانواده و حمایت جامعه بر بعد

مطابق با نتایج جدول ۳؛ تاثیر حمایت اجتماعی، حمایت دوستان و حمایت جامعه بر بعد فیزیکی کیفیت زندگی سالمدان شهری کیفیت زندگی و تاثیر حمایت خانواده بر بعد فیزیکی کیفیت زندگی سالمدان روستایی بیشتر بود ($P<0.001$). نتایج نشان‌دهنده تاثیر

داشت ($P < .001$). تاثیر بیشتر حمایت اجتماعی کل بر ابعاد رضایتمندی و رضایت جنسی کیفیت زندگی سالمدنان شهری به نسبت سالمدنان روستایی بود ($P < .001$).

شناختی کیفیت زندگی سالمدنان روستایی بود ($P < .001$). حمایت اجتماعی کل و ابعاد آن تاثیر بیشتری بر بعد اجتماعی کیفیت زندگی سالمدنان روستایی به نسبت سالمدنان شهری

جدول ۳: ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک شده با کیفیت زندگی در نمونه های مورد مطالعه

حمایت اجتماعی کل	حمایت جامعه	حمایت دوستان	حمایت خانواده	
$R^2 = .31$ $P < .001$	بعد فیزیکی شهری			
$R^2 = .31$ $P < .001$	سالمدنان روستایی			
$R^2 = .19$ $P < .001$	$R^2 = .42$ $P < .001$	$R^2 = .41$ $P < .001$	$R^2 = .45$ $P < .001$	بعد خود شهری
$R^2 = .12$ $P < .001$	$R^2 = .40$ $P < .001$	$R^2 = .30$ $P < .001$	$R^2 = .37$ $P < .001$	سالمدنان روستایی
$R^2 = .15$ $P < .001$	$R^2 = .39$ $P < .001$	$R^2 = .32$ $P < .001$	$R^2 = .42$ $P < .001$	بعد افسردگی شهری
$R^2 = .12$ $P < .001$	$R^2 = .37$ $P < .001$	$R^2 = .26$ $P < .001$	$R^2 = .34$ $P < .001$	سالمدنان روستایی
$R^2 = .18$ $P < .001$	$R^2 = .47$ $P < .001$	$R^2 = .39$ $P < .001$	$R^2 = .44$ $P < .001$	بعد شناختی شهری
$R^2 = .15$ $P < .001$	$R^2 = .47$ $P < .001$	$R^2 = .35$ $P < .001$	$R^2 = .44$ $P < .001$	سالمدنان روستایی
$R^2 = .75$ $P < .001$	$R^2 = .70$ $P < .001$	$R^2 = .18$ $P < .001$	$R^2 = .13$ $P < .001$	بعد اجتماعی شهری
$R^2 = .77$ $P < .001$	$R^2 = .24$ $P < .001$	$R^2 = .19$ $P < .001$	$R^2 = .19$ $P < .001$	سالمدنان روستایی
$R^2 = .88$ $P < .001$	$R^2 = .23$ $P < .001$	$R^2 = .16$ $P < .001$	$R^2 = .26$ $P < .001$	بعد رضایت شهری
$R^2 = .68$ $P < .001$	$R^2 = .21$ $P < .001$	$R^2 = .13$ $P < .001$	$R^2 = .21$ $P < .001$	سالمدنان روستایی
$R^2 = .03$ $P < .001$	$R^2 = .07$ $P < .001$	$R^2 = .06$ $P < .001$	$R^2 = .09$ $P < .001$	بعد جنسی شهری
$R^2 = .02$ $P < .001$	$R^2 = .07$ $P < .001$	$R^2 = .04$ $P < .001$	$R^2 = .07$ $P < .001$	سالمدنان روستایی

نمونه های مورد مطالعه ارتباط معکوس گزارش گردید (P=0.001). مطابق با نتایج جدول ۴ بین محل سکونت (P=0.037)، سن (P=0.001) و تعداد فرزندان (P=0.001) سالمندان با حمایت اجتماعی ارتباط معنادار و بین سطح تحصیلات و حمایت اجتماعی

جدول ۴: ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک شده و متغیر های دموگرافیک سالمندان جوامع شهری و روستایی

P-Value*	R ²	متغیر
0.037	0.029	سکونت
.	.	.
0.001	0.015	سن
.	.	.
0.367	-0.060	جنسیت
.	.	.
0.001	-0.021	حمایت اجتماعی کل سالمندان مورد مطالعه (شهری و روستایی)
.	.	.
0.001	0.027	وضعیت تأهل
.	.	.
0.254	-0.002	بیماری
.	.	.
0.001	0.052	تعداد فرزندان
.	.	.

*آزمون رگرسیون خطی

حمایت اجتماعی، تعامل بیشتر دوستان سالمندان ساکن در روستاهای

با یکدیگر اشاره کرد. نتایج مطالعه لین¹ و همکاران (۲۰۲۰) (۳۶) چند مطالعه دیگر (۳۷، ۳۸) غیرهمسو با نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده سطح پایین حمایت اجتماعی در بین سالمندان بود. از آنجایی که سالمندان مورد مطالعه در این پژوهش‌ها سالمندان ساکن روستاهای و یا مراکز نگهداری از سالمندان بودند و در نظر گرفتن این مسئله که ارتباطات اجتماعی و حمایت اجتماعی به محل سکونت سالمندان مرتبط است (۳۹-۴۱). بنابراین محل سکونت متفاوت سالمندان مورد مطالعه از جمله دلایل عدم

بحث و نتیجه گیری

مطابق با یافته های مطالعه حاضر؛ میزان حمایت اجتماعی کل در کلیه سالمندان مورد مطالعه (روستایی و شهری) در سطح متوسط قرار داشت و در مقایسه بین سالمندان شهری و روستایی میزان حمایت اجتماعی در سالمندان روستایی بالاتر از سالمندان شهری بود. نتایج مطالعه محمدی و همکاران (۱۳۹۹) غیرهمسو با نتایج مطالعه نشان داد که در اکثریت سالمندان حمایت اجتماعی در سطح بالا بوده است. نتایج چند مطالعه دیگر نیز نشان‌دهنده بالابودن سطح حمایت اجتماعی بود (۳۲-۳۵) که از جمله دلایل عدم همسویی بین نتایج می‌توان به تفاوت بین ابزارهای سنجش

¹ Liu

شدت یافتن بیماری‌های مزمن و شرایط سخت تر روانشناختی و جسمانی سطح تعامل اجتماعی در آنان کاهش یافته و نمی‌تواند در فعالیت‌های اجتماعی شرکت کنند. به همین دلیل دوستان و اعضای خانواده سعی در افزایش میزان برقراری ارتباط با سالمدان با به دلیل شرایط روانی و جسمانی خاص آنان را دارند. سالمدان با سطح تحصیلی بالاتر انتظار بیشتری برای حمایت جامعه دارند که متأسفانه در روستاها به دلیل امکانات اجتماعی و زیرساخت توسعه نیافته اجتماعی، این انتظار براورده نمی‌شود. نتایج چند مطالعه دیگر نیز یافته‌های مطالعه حاضر را مبنی بر ارتباط بین سن، تعداد فرزندان و همچنین سطح تحصیلات و حمایت اجتماعی تأیید می‌کنند (۴۵، ۳۸، ۳۲).

مطابق با یافته‌های مطالعه حاضر کیفیت زندگی سالمدان مورد مطالعه از سطح متوسطی برخوردار بود و در مقایسه بین میزان کیفیت زندگی بین سالمدان شهری و روستایی، سطح پایین تر کیفیت زندگی در سالمدان روستایی گزارش شد که کاهش کیفیت زندگی در سالمدان روستایی نبود و یا کمبود امکانات پایین اجتماعی، درمانی، بهداشتی و سایر امکانات رفاهی باشد. نتایج مطالعه سمارادرشی^۱ همکاران (۲۰۲۱) نشان‌دهنده کیفیت زندگی نامطلوب در بین سالمدان مورد مطالعه بود (۴۱) که با نتایج مطالعه حاضر غیرهمسو می‌باشد که علت عدم همسویی نتایج به دلیل شرایط زندگی متفاوت سالمدان هر دو مطالعه و امکانات موجود در مکان زندگی آن‌ها و وضعیت امکانات رفاهی و زندگی در بین مطالعه است. اما نتایج چند مطالعه دیگر نیز نشان‌دهنده سطح پایین کیفیت زندگی سالمدان بود (۴۶-۴۹). از جمله دلایل احتمالی تفاوت بین نتایج مطالعات غیرهمسو با نتایج مطالعه حاضر

همسوی با نتایج مطالعه حاضر می‌باشد. مطابق با یافته‌های مطالعه حاضر، در بین ابعاد حمایت اجتماعی در بین سالمدان مورد مطالعه در هر دو گروه شهری و روستایی بیشترین میانگین نمره مربوط به بعد حمایت خانواده و کمترین مربوط به بعد حمایت دوستان بود. بنابر یافته‌ها سالمدان مورد مطالعه از حمایت خانواده شان بیشترین بهره را برده بودند که این مسئله نشان‌دهنده توجه اعضای خانواده سالمدان نسبت به برقراری ارتباط بیشتر با آنان است. علت پایین‌تر بودن میزان حمایت دوستان، احتمالاً به دلیل کهولت سن سالمدان و ابتلای آنان به بیماری‌های مزمن شایع دوره سالمندی و درگیر شدن در درمان این بیماری‌ها می‌باشد که سبب شده است آن‌ها با سایر سالمدان کمتر تعامل اجتماعی داشته باشند. سالمدان ساکن روستا به دلیل صمیمت بین ساکنین روستا و رفت و آمد بیشتر بین ساکنین روستا با یکدیگر و احترام بیشتری که ساکنین روستا به سالمدان دارا می‌باشند از جمله دلایل بالاترین میزان حمایت اجتماعی در بین آنان می‌باشد. نتایج چند مطالعه دیگر نیز همسو با نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده حمایت اجتماعی بالاتر خانواده از سالمدان و حمایت پایین دوستان از سالمدان بوده است (۴۲-۴۴). با توجه به همسویی بین نتایج حاضر با مطالعات دیگر احتمالاً سالمدان به دلیل شرایط جسمانی و روانی دوره سالمندی به حمایت اجتماعی توسط خانواده و اجتماع نیاز بیشتری داشته و به همین دلیل از حمایت دوستان سالمند خود غافل می‌شوند. مطابق با یافته‌های مطالعه حاضر در سالمدان سنین بالاتر، تعداد فرزندان بیشتر، سطح حمایت اجتماعی بالاتر را رقم زده و هرچه سطح تحصیلات سالمدان افزایش می‌یابد کاهش سطح حمایت اجتماعی بیشتر احساس می‌شود. همچنین در سالمدان با سنین بالاتر به دلیل

---

¹ Samadarshi

سالمدان حیاتی است و با در نظر گرفتن تأثیرگذاری حمایت اجتماعی بر ابعاد مختلف کیفیت زندگی در سالمدان می‌توان تخمینی از وضعیت کیفیت زندگی آنان را در نظر گرفت. بنابراین، هریک از ابعاد حمایت اجتماعی (خانواده، دوستان و جامعه) هستند که سلامت سالمدان را ارتقا داده یا پیش بینی می‌کنند. در عین حال، بدتر شدن سلامت در دوران سالمندی مستلزم مشارکت و تعامل اجتماعی بیشتر است که به عنوان محافظ سلامت و ارتقا کیفیت زندگی عمل می‌کند. با توجه به جست و جوهای پژوهشگر در پایگاه های داده های علمی مطالعه ای که به طور همزمان مقایسه ای را در زمینه ارتباط بین ابعاد مختلف حمایت اجتماعی را با کیفیت زندگی سالمدان ساکن شهر و روستا را مورد بررسی قرار دهد، وجود نداشت بنابراین مطالعه حاضر می‌تواند به عنوان یک مطالعه مبتنی بر شواهد در پژوهش های آینده مورد استفاده قرار بگیرد. از جمله محدودیت های پژوهش حاضر می‌توان به تاثیر فرهنگ و باورهای اجتماعی، شرایط اقتصادی - اجتماعی و برخی خصوصیات فردی - اجتماعی دخیل در کیفیت زندگی و حمایت اجتماعی در بین سالمدان اشاره کرد. همچنین شرایط روحی و روانی سالمدان نیز ممکن است در نحوه پاسخگویی به سوالات پژوهش تاثیرگذار بوده باشد. عدم اطلاع سالمدان نسبت به شیوه‌ی پر کردن اطلاعات پرسشنامه از مهم‌ترین محدودیت های پژوهش حاضر بود که برای رفع یا کاهش آن، در مورد مطالعه و سوالات آن، آگاهی لازم به شرکت کنندگان داده شد. در این مطالعه با توجه به اینکه ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه بود، صحت پاسخگویی دقیق به سوالات بر پژوهش گر پوشیده است. به همین دلیل پژوهش گر با ارائه توضیح اهمیت موضوع و اهداف پژوهش برای شرکت کنندگان، ارائه پرسشنامه به آنان در زمان و

را می‌توان در تفاوت بین عوامل تاثیرگذار در کیفیت زندگی سالمدان از جمله سن و جنسیت سالمدان، سطح تحصیلات، وضعیت تأهل، تعداد فرزندان کفایت درآمد، افسرده‌گی، دسترسی به خدمات بهداشتی، بیماری‌های مزمن، میزان انجام فعالیت‌های روزانه، مکان زندگی آنها دانست که لازم است در مطالعات آینده به نقش متغیرهای فردی- اجتماعی تاثیرگذار در تعیین وضعیت کیفیت زندگی سالمدان توجه شوند. بنابر نتایج مطالعه حاضر بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی در بین سالمدان شهری و روستایی مورد ارتباط معنادار وجود داشت به طوری که حمایت اجتماعی و ابعاد آن تاثیر بیشتری بر ابعاد فیزیکی، خودمراقبتی، افسرده‌گی، شناختی، رضایتمندی از زندگی و رضایت جنسی کیفیت زندگی سالمدان شهری به نسبت سالمدان روستایی داشت و در سالمدان روستایی حمایت اجتماعی و ابعاد آن بیشتر در ابعاد فیزیکی، شناختی و اجتماعی آنان تاثیر داشته است. نتایج مطالعات انجام شده نیز همسو با نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده ارتباط معنادار بین حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی در سالمدان شهری (۵۰-۵۲) و سالمدان روستایی (۵۳-۵۵) می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان این فرضیه را مطرح کرد که حمایت اجتماعی کمکی است که افراد سالمند اعم از سالمدان شهری و روستایی از جانب خانواده، دوستان و جامعه در شرایط دشوار سالمندی و ابتلا به بیماری‌های مزمن دریافت می‌کند که می‌تواند به عنوان نیرومندترین نیروهای مقابله‌ای برای مواجهه موفقیت‌آمیز آنان در شرایط پرمخاطره و تنفس‌زای دوره سالمندی در نظر گرفته شود. همسویی نتایج مطالعات مطرح شده با مطالعه حاضر نشان می‌دهد حمایت اجتماعی از سوی خانواده یا دوستان و جامعه یک عامل بهزیستی روانی می‌باشد که برای سلامت مهم

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برگرفته از پایان نامه دانشجویی کارشناسی ارشد پرستاری گرایش سالمدان مصوب دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اسلام باکد اخلاق IR.MEDILAM.REC.1401.141 می باشد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از کلیه سالمدان شرکت کننده در پژوهش، مدیران و مسئولین محترم دانشکده پرستاری و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اسلام و مدیریت مراکز خدمات سلامت شهری و روستایی شهرستان اسلام به منظور همکاری در این مطالعه کمال تشکر و قدردانی را داریم.

شرایط مناسب، دادن فرصت کافی برای تکمیل پرسشنامه سعی کرد که مشارکت افراد در پژوهش را جهت ارائه اطلاعات صحیح جلب نماید.

بر اساس یافته های مطالعه حاضر؛ سالمدان ساکن روستا از سطح بالاتری از حمایت اجتماعی برخوردار بودند در حالی که سطح کیفیت زندگی در سالمدان روستایی پایین تر بود و بین سطح حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی در بین سالمدان شهری و روستایی ارتباط معنادار وجود داشت. از بین عوامل فردی - اجتماعی نیز سن، تعداد فرزندان و سطح تحصیلات سالمدان با سطح حمایت اجتماعی در آنان ارتباط معنادار داشت. با توجه به یافته های پژوهش حاضر پیشنهاد می شود در جهت ارتقا سطح حمایت اجتماعی سالمدان شهری با در نظر گرفتن عوامل فردی - اجتماعی مؤثر در حمایت اجتماعی سالمدان از طریق ارائه برنامه های آموزشی و حمایتی به سالمدان شهری گام بردارند. همچنین با توجه به سطح پایین کیفیت زندگی در سالمدان روستایی پیشنهاد می شود، امکانات و تسهیلات موجود در شهر ها نظریر امکانات بهداشتی، درمانی، اجتماعی، اقتصادی در روستاهای نیز تا حد الامکان توسط مراجع مربوطه فراهم شده و در جهت بهبود وضعیت کیفیت زندگی سالمدان روستایی اهتمام ورزیده شود. همچنین جهت دستیابی به این اهداف لازم است پرستاران و مدیران برنامه ریزی در حوزه سلامت سالمدان نسبت به بهبود وضعیت حمایت اجتماعی و کیفیت زندگی سالمدان شهری و روستایی، همکاری لازم را با مسئولین مربوطه داشته باشند.

■ References

- 1.Pais-Ribeiro JL. Quality of life is a primary end-point in clinical settings. Clinical nutrition. 2004;23(1):121-30.
- 2.Parsuraman G, Vijayakumar, P., Eashwar, V. A., Dutta, R., Mohan, Y., Jain, T., ... & Sivakumar, K. An epidemiological study on quality of life among elderly in an urban area of Thirumazhisai, Tamilnadu. J Family Med Prim Care, . 2021;10(6):229..
- 3de Oliveira LDSSCB, Souza, E. C., Rodrigues, R. A. S., Fett, C. A., & Piva, A. B. The effects of physical activity on anxiety, depression, and quality of life in elderly people living in the community. Trends psychi psychother 2019;41:36-42..
- 4.WHO. Ageing World Health Organization <https://www.who.int/health-topics/ageing> Accsessin1June2022 2022.
- 5.Kalamir AB, R.; Graham, P.; Vitiello ,A.L.; Pollard, H. Intraoral myofascial therapy for chronic myogenous temporomandibular disorder: A randomized controlled trial. J Manip Physiol 2012(35):26–37.
- 6.Ilam A. Amar Ilam. In: divisions Nsa, editor. 1395.
- 7.Elder abuse [Internet]. World Health Organization 2020 [cited Available in 7 Septamber2020]. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/elder-abuse>.
- 8.M. Moosavi AM. Analyzing Life Quality of Retired Elderly in Tehran (Focusing on formal and informal social support ,(Social Development & Welfare Planing,. Magiran. 2011;2(7):137.
- 9.Cohen S GB, Underwood LG. . Social relationships and health. In: Cohen S, Underwood LG, Gottlieb BH, editors. Social support measurement and intervention: a guide for health and social scientists. New York: Oxford University Press; 2000.
- 10.Verheijden MW BJ, van Weel C, Koelen MA, van Staveren WA. . Role of social support in lifestyle-focused weight management interventions. Eur J Clin Nutr. 2005;59(1):179-86.
- 11.Van As BAL, Imbimbo, E ,Franceschi, A., Menesini, E., & Nocentini, A. . The longitudinal association between loneliness and depressive symptoms in the elderly: a systematic review. . Inter Psychogeriatric. 2021: 1-13..
- 12.Tesch-Roemer CaH, O. Social isolation and loneliness in old age. In: B. G. Knight (Ed.), The Oxford Encyclopedia of Psychology and Aging:. New York: Oxford University Press. 2019:1146–67.
- 13.Guner TA, Erdogan, Z., & Demir, I. . The effect of loneliness on death anxiety in the elderly during the COVID-19 pandemic. OMEGA-J Death Dying,. 2021: 00302228211010587..
- 14.Khin ET, Aung, M. N., Ueno, S., Ahmad, I., Latt, T. S., Moolphate, S., & Yuasa, M. Social Support between Diabetes Patients and Non-Diabetes Persons in Yangon, Myanmar: A Study Applying ENRICHD Social Support Instrument. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2021;18(14):7302..
- 15.Peterson TL, Chatters, L. M., Taylor, R. J., & Nguyen, A. W. Subjective well-being of older African Americans with DSM IV psychiatric disorders. J Happiness Stu. 2014;15(5): 1179–96.
- 16.Duppen D VdEM, Dury S, Lambotte D, De Donder L. The social environment's relationship with frailty: evidence from existing studies. J Appl Gerontol. 2019;38:3–26.
- 17.Liu Y, Meng, H., Tu, N., & Liu ,D. . The Relationship Between Health Literacy, Social Support, Depression, and Frailty Among Community-Dwelling Older Patients With Hypertension and Diabetes in China. Frontiers in Public Health. 2020;8:280.

- 18.Nam EJ LJ. Mediating effects of social support on depression and suicidal ideation in older korean adults with hypertension who live alone. *J Nurs Res.* 2019;27::e20.
- 19.Burns RJ DS, Schmitz N. Associations between depressive symptoms and social support in adults with diabetes: comparing directionality hypotheses with a longitudinal cohort. *Ann Behav Med.* 2016;50:348–57.
- 20.Stewart DW RL, Correa-Fernandez V, Cano MA, Adams CE, Cao Y, et al. Social support mediates the association of health literacy and depression among racially/ethnically diverse smokers with low socioeconomic status. *J Behav Med* 2014;37:1169–79.
- 21.Khalvati M BM, Khalvati M, Nafei A, Khalvati M, Ghafuri R . . Death Anxiety in the Elderly in Iran: A Systematic Review and Meta-analysis. *Iran J Age.* 2021;16(2):152-71 (Persian.)
- 22.Faramarzi M, Hosseini, S. R., Cumming, R. G., Kheirkhah, F., Parsaei, F., Ghasemi, N., & Bijani, A. (2015). A negative association between social support and depression in the elderly population of Amirkola City. 2015;8(8).
- 23.De Leo D DFW, Lonnqvist J, Trabucchi M, Cleiren H P D, Giovani B, et al. An internationally applicable instrument to access quality of life in elderly,LEIPAD, . *Behav Med,* Washington,, 1998;24(1):17-29. .
- 24.C. B. Designing a life of wellness: evaluation of the demonstration program of the wilder Humboldt campus: Wilder Research center; 2003.
- 25.Sajadi. H. BA. Quality of life among elderly women in Kahrizak charity Foundation, Tehran, Iran. Payesh. 2007;6(2):105.
- 26.Burra P, De Bona, M., Canova, D., Feltrin, A., Ponton ,A., Ermani, M., et al. . Longitudinal prospective study on quality of life and psychological distress before and one year after liver transplantation. *Acta Gastroenterologica Belgica.* 2005;68(1):19–25.
- 27.Colombo G, Buono, M. D., Smania, K., Raviola, R & ,De Leo, D. Pet therapy and institutionalized elderly: A study on 144 cognitively unimpaired subjects. *Shannon, IRLANDE:* Elsevier. 2006;42(2):1-10.
- 28.Condello C, Padoani, W., Uguzzoni, U., Caon, F., & De Leo, D. . Personality disorders and self-perceived quality of life in an elderly psychiatric outpatient population. *Psychopathology.,* 2003;36(2):78–83. .
- 29.Ali Hesamzadeh SSBM, Frahnaz Mohammadi, Masoud Fallahi Khoshknabmehdi Rahgozar. Comparison of Elderlys Quality of Life Living at Homes and in Private or Public Nursing Homes. *Iranian Journal of Ageing.* 2010;4(14):66.
- 30.Zimet GD DN, Zimet SG, Farley GK. The multidimensional scale of perceived social support. *J Personal Assess.* 1988;52:30-41.
- 31.Salimi A, Jokar, B, Nik POR, R. Internet connections in life: exploringthe role of perceived social support and feeling on the inern. *Journal of research Psychological Studies.* 2009;5(3):81-102.
- 32.Mohammadi F BF, Hosseini R. Successful Aging Focused on the Dimensions of Perceived Social Support and Mental Vitality in the Elderly Referred to the Health Centers of Iran University of Medical Sciences (2020). . *Iran Journal of Nursing.* 2021;34(131):55-69 (Persian.)
- 33.Dai Y ZC, Zhang BQ, Li Z, Jiang C, Huang HL Social support and the self-rated health of older people: a comparative study in Tainan Taiwan and Fuzhou Fujian province. . *Medicine.* 2016;95(24):e3881. .
- 34.Thiratanachaiyakul . K. The influence of social support and quality of life on happiness of elderly people in Bangkok, Pathum Thani, Nonthaburi and Samut Prakan. *J Bus Adm Assoc Priv High Educ Inst Thail.* 2021;10(1):30-48

- 35.Brailovskaia J SP, Kochetkov Y, Margraf J What does migration mean to us? USA and Russia: relationship between migration, resilience, social support, happiness, life satisfaction, depression, anxiety and stress. . Curr Psychol 2019;38:421–31.
- 36.JiaoLu N, DanhuiMao. How social isolation and loneliness effect medication adherence among elderly with chronic diseases: An integrated theory and validated cross-sectional study. Archives of Gerontology and Geriatrics. 2020;90:104-54.
- 37.Seddigh, M ., Hazrati,M., JokarM., Mansouri,M., . A Comparative Study of Perceived Social Support and Depression among Elderly Members of Senior Day Centers, Elderly Residents in Nursing Homes, and Elderly Living at Home. Iran J Nurs Midwifery Res. 2020;25(2):160–5.
- 38.Ahmed HAAEK, Mohamed, B.E.S. Relationship between morality, happiness, and social support among elderly people. Middle East Curr Psychiatry. 2022;29:31.
- 39.Amorim SM FL ,Valentini F. . Predictors of happiness among retired from urban and rural areas in Brazil. Psicol Reflex Crit. 2017;30(1):2.
- 40.Usha V LK. Quality of life of senior citizens: A Rural-Urban comparison. Indian J Soc Psychiatry 2016;32:158.
- 41.Samadarshi SCA, Taechaboonsermsak, P., Tipayamongkholgul, M., & Yodmai, K. Quality of life and associated factors amongst older adults in a remote community, Nepal. J Health Rese. 2021;2021:1-10.
- 42.Sadegh Moghaddam. L, Delshad Novbaghi.,A., Farhadi .,A., . Life Satisfaction in older adults: Role of Perceived Social Support. J Sabzevar Uni Med Sci. 2016;22(6):1-9.
- 43.Jobehdari . H, Baradaran.,M., Ranjbar .,F., Asghari .,H.,. The role of perceived social support, the center of health control and basic psychological needs in the mental well-being of the elderly. Ageing Soc. 2018;14(4): 213-23.
- 44.Ahmadi A SM, Pahlevan Sharif S, Motalebi SA... Association between Perceived Social Support and Happiness among Community-dwelling Elderly Adult. J Qazvin Uni Med Sci ۱۱-۳۲۰:(۴)۲۳؛۲۰۱۹.
- 45.Ibrahim HS AA. Social support and morality among community dwelling elders. J Health Med Nurs 2020;70:2422-8419.
- 46Seangpraw K RN, Ratanasiripong P. Predictors of quality of life of the rural older adults in Northern Thailand. J Health Res. 2019;33(6):450-9.
- 47Yodmai K SR, Kumar R. . Determinants of quality of life among rural elderly population in Khonkean province of Thailand. J Liaquat Uni Med Health Sci. 2018;17(3):180-4.
- 48Hongthong D SR, Ward P . Factors influencing the quality of life (Qol) among Thai older people in a rural area of Thailand. Iran J Public Health. 2015;44(4): 479-85.
- 49.Uddin MA SP, Lasuka D, Juntasopeepun P. Factors related to quality of life among older adults in Bangladesh: a cross sectional survey .Nurs Health Sci. 2017;19(4):518-24.
- 50.Deniz Say Şahin ÖÖMZ Y. quality of life and satisfaction with life in elderly people Perceived social support. Educational Gerontology. 2019;45(1):69-77.
- 51.Zheng X, Xue, Y., Dong, F. . The association between health-promoting-lifestyles, and socioeconomic, family relationships, social support, health-related quality of life among older adults in china: a cross sectional study. . Health Qual Life Outcomes. 2022;20(24):1-10.
- 52.Aghayari hir T gD, Ebrahimi Orang A .A study of relationship between social support and health-related quality of life among elderly people in Tabriz. J Gerontolo. 2017;2(2):20-8 . (Persian.)
- 53.YanLiu Z, ZhiyiMeng. Relationship between loneliness and quality of life in elderly empty nesters from the Wolong Panda Nature Reserve in Sichuan province, China, from the perspective of Rural Population and Social Sustainability. Statistical Mechanics and its Applications. 2020.

- 54.Hussein SZ, Khalip, N., Ismail, S., & Hatta, M. F. Association between Social Support and Three Types of Loneliness among Rural Older Adults in Johor, Malaysia. . Makara J Health Res. 2022;26(2):7.
- 55.Yousefi Afrashteh . M, Moradi., M. The Spiritual Health and Social Support with Quality of Life in the Rural Elderly :The Mediating Role of Resilience and Hope. Aging Psycholo. 2022;8(3):251-66.